

1 Úvod do Matlab-u

Skratka pochádza z názvu MAtrix LABoratory. Je určený na technické výpočty, vizualizáciu, analýzy dát, programovanie algoritmov. MATLAB má mnoho zabudovaných matematických funkcií a mnohé príkazy priamo korešpondujú s názvami matematických operácií.

Nadstavby a toolboxy: zbierka funkcií, ktorou sa rozširuje schopnosť Matlabu riešiť problémy špecializovanej triedy, napríklad štatistické spracovanie dát, optimalizáciu, symbolické výpočty, a pod.

1.1 Matlab na internete

Oficiálna stránka tvorcov Matlabu, informácie o nových produktoch, knihách o Matlabe, online podpora a pod.: <http://www.mathworks.com/>

Diskusné skupiny o Matlabe: <https://www.mathworks.com/matlabcentral/answers>

Online riešenie úloh: <https://www.mathworks.com/matlabcentral/cody/>

1.2 Pracovná plocha (Desktop)

Obsahuje:

- **Current Directory.** Slúži na nastavenie cesty k pracovnému adresáru. Presvedčte sa, že všetky súbory, s ktorými pracujete, sa nachádzajú vo zvolenom Current Directory.
- **Command Window.** Slúži na písanie jednoduchých príkazov. Príkazy sa zadávajú za znak `>>` a vykonajú sa po stlačení ENTER. Na vyčistenie Command Window sa používa príkaz `clc`.
- **Workspace.** Obsahuje zoznam premenných vytvorených počas súčasnej práce s Matlabom. Dvojklik na meno premennej vo Workspace otvorí Array editor, v ktorom si môžete pozrieť obsah jedno- alebo dvojrozmernej premennej.
- **Command History.** Obsahuje chronologický zoznam príkazov vykonaných zadaním v Command Window. Možnosť opätovného vykonania ktoréhokoľvek príkazu dvojklikom naň v Command History, alebo posunom šípkami `↑` a `↓` v Command Window.
- **Editor.** Kliknutím v menu na `File` → `New` → `m-file` sa v Editore otvorí nové prázdne okno pripravené na editovanie. Na vytváranie m-súborov môžete použiť aj iný textový editor (Notepad a pod.). Matlab editor slúži okrem editovania aj na ladenie (Debug).

Vzhľad pracovnej plochy sa dá upraviť vo `View` → `Desktop Layout`. Vzhľad jednotlivých podokien sa dá modifikovať v `File` → `Preferences`.

Status Bar (stavový riadok) informuje o stave činnosti Matlabu. Napríklad, ak prebieha výpočet, v stavovom riadku sa zobrazí *Busy*.

1.3 Prerušenie bežiaceho programu

Na prerušenie behu programu stlačte naraz klávesy **CTRL** + **c**. Niekedy je nutné stlačenie zopakovať viackrát.

1.4 Help

Help k Matlabu poskytuje popis funkcií, príklady, demá, linky na s danou funkciou súvisiace príkazy a pod.

2 Základné matematické operácie

2.1 Typy čísel

Matlab automaticky rozoznáva tri typy čísel:

- celé, napr. `xi=10`
- reálne, napr. `xr=10.01`
- komplexné, napr. `xk=2+i`

Hodnota (celé, reálne alebo komplexné číslo) sa do premennej priraduje priamo, bez predošlej deklarácie, o aký typ premennej pôjde.

Okrem tried spomenutých vyššie má Matlab aj premennú `Inf` na reprezentáciu nekonečna. Premenná `NaN` označuje *not-a-number*, dostaneme ju napr. ako výsledok nedefinovanej matematickej operácie `0.0/0.0`.

2.2 Aritmetické operácie

- sčítanie `+`
- odčítanie `-`
- násobenie `*`
- delenie `/` alebo `\`

Príklad 2.1. Matlab má dva operátory delenia: klasické delenie `/`, a ľavé delenie `\`. Vyskúšajte: `47/3` a porovnajte s `47\3`. Ďalej porovnajte s `3/47`.

2.3 Relácie

- menší (väčší) `<` (`>`)
- menší (väčší) alebo rovný `<=` (`>=`)
- rovná sa `==`
- nerovná sa `~=`

Zapamätajte si, že „`=`” sa používa pri priradovaní hodnoty do premennej, zatiaľ čo v prípade testovania rovnosti používame „`==`” (napríklad v príkaze „`if a==1 ...`”). Relácie môžeme do podmienok spájať pomocou logických operátorov: **and** `&`, **or** `|`, **not** `~`, napríklad: „`if (a == 0 | a > 1 | b ~= 0) ...`”

2.4 Formáty zobrazovania čísel

- `short` - defaultné nastavenie; čísla sa zobrazujú na štyri desatinné miesta
- `long` - použijeme, keď účelovo chceme vidieť viac desatinných miest

Zmena nastavenia je možná vo `File` → `Preferences`, alebo pomocou príkazu `format long`, resp. `format short`.

Príklad 2.2. Na príklade čísla π zistíte, koľko desatinných miest sa zobrazí pri formáte `long`. Všimnite si zaokrúhľovanie. Ďalej si všimnite, že výsledok príkazu (t.j. hodnota π) sa priradil do premennej `ans`. Vráťte formát čísel do pôvodného (`short`) nastavenia.

Príklad 2.3. Myslite, že pri nastavení formátu čísel `short` Matlab aj počíta iba so štvormiestnymi desatinnými číslami, alebo berie pri výpočtoch do úvahy aj ďalšie, neozbrazené desatinné miesta? Svoju odpoveď si overte pomocou nejakého jednoduchého príkladu.

2.5 Premenné

Pri pomenovávaní premenných platia zásady:

- meno musí začínať písmenom, potom sú povolené aj čísla a podčiarkovník
- Matlab je case sensitive, t.j. rozlišuje medzi malými a veľkými písmenami
- ako mená sa nesmú používať kľúčové slová Matlabu, napr. `if`, `while`, ...

Pomocné príkazy:

```
>> isvarname('meno') overí, či vami zadané meno je platným menom premennej
```

```
>> iskeyword('meno') overí, či už dané meno nie je priradené niektorému kľúčovému slovu
```

Príklad 2.4. Vyskúšajte `iskeyword('while')`, `isvarname('while')`, `iskeyword('matrix')`, `iskeyword('matrixA')`, `iskeyword('cos')`.

Práca s premennými:

- priradenie hodnoty: `>> a=12`, `>> y=pi/4`
- prezretie hodnoty: `>> a` alebo dvojklik vo Workspace
- ak pri výpočte nešpecifikujete meno premennej, Matlab priradí výstup do premennej `ans` (skratka pre answer)

Na zobrazenie zoznamu všetkých vytvorených premenných v Command Window použite príkaz `who`. Premenné aj s popisom ich typov zobrazíte pomocou `whos`.

2.6 Základné funkcie a známe konštanty

V Matlabe je zabudovaných veľa štandardných funkcií ako napr.: `sin`, `cos`, `tan`, `log` (prirodzený logaritmus), `exp`, `sqrt` (druhá odmocnina), `abs` a pod. Postupne sa s nimi budeme zoznamovať. Zapamätáme si, že mená funkcií začínajú *malým písmenom* a argument je ohraničený *okrúhlymi zátvorkami*.

Matlab rozoznáva konštanty ako π (`pi`) a `i`.

Príklad 2.5. Vyskúšajte: `rho=(1+sqrt(5))/2`, `a=abs(3+4i)`, `exp(log(realmax))`.

2.7 Zaokrúhľovanie

- `floor`: zaokrúhlenie nadol
- `ceil`: zaokrúhlenie nahor
- `fix` ignorovanie desatinných miest
- `round` zaokrúhlenie k najbližšiemu celému číslu

Príklad 2.6. Vyskúšajte uvedené príkazy na čísle `18.87661` a tiež na nejakom zápornom čísle.

2.8 Uloženie a ukončenie práce s Matlabom

Uloženie práce: `>> save cviko1` Ukončenie práce: `>> quit` Opätovné otvorenie práce: `>> load cviko1`

Ďalšími možnosťami ukladania práce sa budeme zoznamovať neskôr.

2.9 Záverečné poznámky

Nasledujúce body zhŕňajú niekoľko základných princípov v Matlabe:

- bodkočiarka na konci riadku spôsobí, že výstup sa nevypíše na obrazovku
- Matlab je case sensitive
- ak sa vám príkaz nezmesťí do jedného riadku, použite tri bodky na odelenie riadkov. Napríklad:
4 + 5 + 3 ...
+ 1 + 10 + 2 ...
+ 5